

DEBRECZENI SZEMLE

IRODALMI, SZÍNHÁZI, ZENEI ÉS KÉPZŐMŰVÉSZETI HETILAP.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre	12 korona.
Fél évre	6 "
Negyed évre	3 "
Vidéki előfizetők bélyegköltsége egész évre	2 "

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

SZATHMÁRY ZOLTÁN

Szerkesztőség és kiadóhivatal Simonffy-utca 1. c.
földszint balra. (Piac felől 3-ik ajtó.)

Hirdetések feladhatók a Thaisz-nyomdában és Thaisz
Arthur papírkereskedésében (Piac-u. 7)

DONOGÁN ÉS SOMOSSY DEBRECZENBEN, KISTEMPLOM-BAZÁR.

Menyasszonyi kelengye. Kész fehér-
nemű. Női divat és szőnyegáruház.

SZABOTT ÁRAK. ELŐZÉKENY KISZOLGÁLÁS.

Debreczen és a kolera.

A háboru sok áldozatot kíván a nemzettől. Nagy háboruk természetes következményei szokták lenni a kolerajárványok, amelyeknek elfojtásában épen ugy részt kell venni minden egyes embernek, mint a nemzeti önállóságok, közsabadságok elhárításának hősie cselekedeteiben.

Nekünk, akik itthon maradtunk s akik a háboru szenvedéseitől meg vagyunk kímélve, a kolera elleni védekezésben kell a szervezendő védőseregek hadosztályaiban egymás mellé tömörülnünk a tudományok, a béketűrés és a türelem valamennyi fegyvereivel felkészülten.

Az egész ország jólétét védelmezik a Kárpátok hegyszakadécai közt a Grániczok járatlan utain s a harcmezőkön katonáink; az egész ország egészségének jólétét kell nekünk itthonmaradt korunk, fizikai gyengeségünk miatt katonai szolgálatra képteleneknek, győzhetetlen csatasorokba állva védeni a pusztító ragály, nemzedékeket irtó kolerajárvány ellen.

Debreczen hadászati szempontokból, vasutvonalai folytán, csapat, betegkatonák szállításánál elkerülhetlen, u. n. felvonulási vonalba esik. Nem véletlen tehát, hogy a «betegmegfigyelő állomások» közül egyet Debreczenben kíván felállítani a hadvezetőség és a kormány.

Szerencsétlen gondolat volt, a dolog természeténél fogva azonban nem csudálható, hogy ezen megfigyelő állomásokat «kolera-megfigyelőnek» nevezte el a hivatalos rendeletek nyelve. — Hiszen, legalább épen a gondos ellenőrzés folyamán, az ezen megfigyelő állomásokon elhelyezett betegek 99 százaléka nem lesz koleras. Mindössze 5 napig fog vesztézárr alatt tartatni a gyanus beteg, miután már előbb az ország határain kívül is ellenőrzés, szigorú elkülönítés alatt állott.

Természetes dolog, hogyha nem állapítják meg a betegeken a kolera, azok bárhol elhelyezhetők lesznek a városban s így Debreczen kereskedelmi, ipari forgalmának emeléséhez minden tekintetben hozzájárulhatnak.

A megfigyelő állomások a városon kívül állítattnak fel, amely kórházakhoz a szállítás (vasutakon s egyéb járműveken) szintén a városon kívül történik.

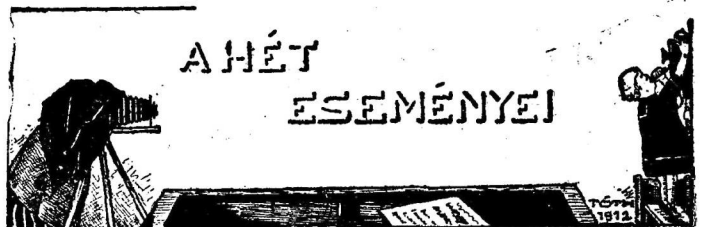
Semmi ok sincs tehát sem a debreczenieknek, sem a hozzánk jövő idegeneknek a kolera fertőzésétől félni Debreczenben.

De még ha áldozatokat kellene is hozni városunknak, akkor is zugolódás nélkül kellene elviselni azokat. Utóvégre, ha a kolera (nem védekezvén minden módon az ellen) az országban nagyobb mértékben terjedne el, emberanyagban s minden téren sokkal nagyobb áldozatokba kerülne városunk polgárságának.

Ma minden egyes ember katoná. És minden embernek küzdeni kell a jobb jövőendő kivívásáért. Debreczennek, mint vitéz katonáink egyik erős hadosztályának kell harcba szállani a koleraival minden háboruk eme pusztító szörnyetegével.

És ha még áldozatot kellene is hoznunk, zugolódás nélkül kell tennünk azt a haza jóvoltáért.

Spectator.

Halottak emléke. Ujra ránk borult őszi ködével a halottak emlékezetének szentelt este. Borzalmas halál megszokott munkája mellett nem sokat gondoltunk az elmulásra s voltak, akiknek nem jutott eszébe a meghalás csak azon az estén, melynek néhány óráját régen elhunyt szeretetteinek emlékére ültük meg otthon az éjszakára is égve hagyott méces mellett s künt a virágos, gyertya és fáklyafényes temetőben. Olyan szép, emberi szivek legszebb érzéseihez méltó volt ez a szokás, hogy átvette azt a kereszttyén vallásu hívó is a kereszténység, katholikusság mellett. Manapság azonban már sokkalta megszokottabb lett a halál gondolata. Most, mikor alig mulik el nap, hogy egy-egy kedves ismerősünk hősi ha-

láláról ne értesülnénk s mikor a harci rendek-be élesen vág bele az ellenséges golyó s mikor a robbanó gránát apró füstfelhőivel együtt szállnak a nagy Nirvánába ifju hősi lelkek. Sok-sok szülő, testvér s jóbarát szemében fog felfakadni a szép emlékezés könnye a mai halottak napján. Lesznek, akik nem borulhatnak sirva kedveseik sirhalmára, mert messze idegenben közös sir alatt alusszák a boldogok örök álmát s nyugos-szák a testi, lelki küzdelmektől mentes örök nyugodalmat. Mi pedig kevesebb gyertyát rakunk régi halottjaink sirjára ebben a szomorú évben, koszoru helyett talán csak néhány szál virággal adjuk tanujelét soha nem muló emlékezetünknek. Mert most az élőkért kell takarékoskodnunk, mert a megtakarított gyertyák s koszoruk árának most üdvösebb céljuk van, mint az emlékezés máskor elmaradhatatlan bőkezősége miatt az enyészetnek adni át a filléreket, koronákat s nagyobb összegeket. És így van az jól és így kell tennünk, ha helyesen akarunk cselekedni. Hi szen elhunyt szeretetteink, ha szólni tudnának, maguk is azt harsognánk felénk a sötét siri vermekből, hogy most anyagi fölöslegünket a haza oltárára rakjuk le. A háborúnak nemcsak ördögei, de angyalai is vannak. És azok pedig most adót, hogy szeretetteink, embertársaink, ellenség-gel és nyomorral, szenvedésekkel küzdők semmi-ben hiányt ne szenvedjenek. Kedves halottaink emlékére adakozzunk tehát a Vörös Keresztnak s egyéb hazafias háborus jótékony intézménynek.

Alföldi Takarékpénztár Debreczenben.

Piacz-utca 16. szám. (Saját palota.)

Alaptőke 2 400,000 K. Tartalékok: 1.400 000 K. Betét-
állomány nyolczmillió korona.

Érdekközösségben a Pesti magyar kereskedelmi bankkal

ÜZLETÁGAI: Takarékbetétek, csekszámlák. Váltóleszámitolás, törlesztés és jelzálogkölcsonök. Értékpapírok vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitel-
levelek bel- és külföldre. Előleg értékpapírokra és árukra. Saját áruaktár,
Safe-deposit (magánletét pénztár.)

Affiliált intézetei: Kabai takarékpénztár r.-t., Nádudvari takarékpénztár
r.-t., Hajdunánási gazdasági bank r.-t., Fióktelep Vámospércs.

Gróf Tisza István itt járt nálunk. Fontos ügyek szőlították ide. A kolera ugyanis orvul támadt ránk, a moszkovita támadás segítő társaként. A pusztító rém karöltve szokott járni a háboruk pusztító démonaival együtt s célja az, hogy a harczmezőkön megtizedelt nemzetek otthonmaradottjait is megvámolhassa, feneketlen sirvermei számára. Ázsiából jött, a muszkacsapatok oda való hordáival együtt s nincs mit titkolnunk hiszen a belügyminiszteri rendelet napról-napra beszámol róla, hogy az ország minden részében vannak kolerás megbetegedések, több helyen a polgári lakosság között is. De, Istennek hála, a tudományok mai tanításai szerint, győzedelmeskedhetünk a kolera hatalmán. A megtett s elrendelt óvintézkedések nagy munkájából ki kell venni a részét Debreczennek is, amelyet épen ezzel az ügyvel kapcsolatosan látogatott meg Magyarország ezidőszert legnagyobb államférfia gróf Tisza István. Valamikor a magyar szabadság egyik őrbástyája volt Debreczen, Kossuth Lajos szerint. Most a pusztító vész egyik őrbástyájává

építik át városunkat. Sok áldozattal járó hazafias munkát mért ránk a Végezet, a nemzeti jólétért küzdő kormányzás. Ne csüggedjünk el a sok megpróbáltatások közepett. Legyünk büszkék arra, hogy számunkra a mai nehéz időkben kétszeres munka jutott. Végezzük el úgy, amint a sors ránk mérté becsülettel, édes mindanyinyiánk jóvoltáért.

KEZTYÜK, KÖTSZÉREK,
BETEGÁPOLÁSI CIKKEK LEG
NAGYOBB VÁLASZTÉKBAN:

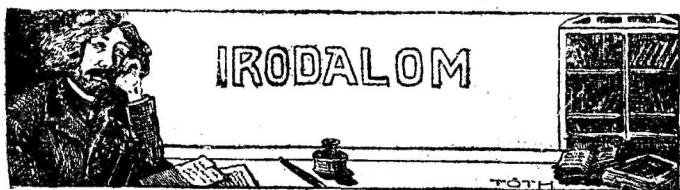
Schön Sándor

kesztyű, kötszer- és orvosi
műszertárában

Piacz-utca 26. sz. előtti barakból áthelyeztet-
tett Piacz- és Csapó-u. sarkán levő volt Kálnai
féle üzlethelyiségbe a Bika-szalodával szemben

A rossz hírek kányái itt röpködnek a fejünk felett. Csak jobban esik a lelkünknek, ha lebecs-mérelhetik kényelmes sétálgatás, pikkolozás köz-ben a mi hősi küzdelmünket, vitéz katonáinkat, zsenialis hadvezetőségünket. Igaz ugyan, hogy semmi bajuk nem volt még a háboru miatt, — minthogy talán a jövedelmük megcsökkent s hogy néhány fillérrel többbe kerül az ebédjük, pazar vacsorájuk. De azért a saját fészük piszkát-sarát gyarapítani, legalább a fulánkos nyelvük hegyé-vel veséjüknek, májuknak jól esik. Pedig ha tudnák, hogy a jövedő világtörténelem milyen dic-sőséggel fogja koronázni majd a Monarkia és közelebről a mi 20 milliós nemzetünk hősi küz-delmét? De hát rémmesék terjesztése nélkül egy falat lenyeléséhez se lenne étvágyuk s nem tudnának nyugodtan aludni, ha embertársaik éjszakai álmát el nem rontanák. Könnyű a dolguk, mert a magyar ember nem szeret denuncziálni, árulkodni. Pedig végtére is győzni fog az embe-
rek jobb meggyőződése s az okos ember rá fog jönni, hogy az ilyen rémhír terjesztőknek a fel-jelentése hazafias kötelesség lesz. És akkor két-szeresen kínos lesz a fekete kányák helyzete. — Nemcsak megbüntetik őket, de embertársaik nyu-godalmát sem zavarhatják. S ez utóbbi lesz a legnagyobb büntetésük.

A debreczeni kórház csak lépten-nyomon be-széllet magáról. Az öldöklő világháboruban kü-lön háború kell folytatnunk ezért a kórházért, mely valósággal mostohagyermek volt minden-nek ami a világon élő. Törvényhozásnak, minisz-ternek, polgártársnak stb. És ha valaki segíteni akart rajta, nyomban akadt valaki, aki elhárítsa felőle a segítő kezét. Évtizedeken keresztül nagy-bizottság, kis bizottmány, legszükebb körü érte-kezet, közgyűlés, sajtó, orvos és gyógyszerész egyebet se csinált, mint a debreczeni kórházon akart segíteni. De csak akart. És most is ugyanaz a nóta zeng a kórházról, ami zengett apáink, sőt nagyapáink idejében. És mi mindannyian öreg szakállas emberek leszünk, új világháboruk ső-pörnek végig a földteke mind az öt részén, he-gyek leomlanak, folyók kiapadnak, csillagok le-peregnek, de a debreczeni közkórház örök válsá-gán segítve soha sem lészen.

Dal a tűzpiros virágról. Linnankoski a modern finn irodalomnak legnagyobb büszkesége és ez a regénye legolvasottabb könyve Suominak, ahogy a finnek országukat nevezik . . . A tűzpiros virág, melyről Linnankoski énekel a szerelem . . . A földi és az égi szerelem. Gyönyörű mese keretében rajzolja a vad szenvedélyeknek pusztítását és a tiszta szerelemnek megváltó erejét. Nincs a világirodalomnak regénye, melyben a természet olyan közvetlenséggel szólalna meg, mint ebben a csodás alkotásban. A föld, az erdő, a mező illata árad ki belőle és az emberek, kik szerepelnek benne, valósággal ősemberek hatását teszik ránk. Duzzadnak az egészségtől, az erőttől . . . Nincs ebben a könyvben semmi beteges, semmi szentimentális és egyes fejezetei mégis úgy hatnak, mint himnuszok. Linnankoski nyelve úgy hat, mintha maga a természet nyilatkoznék meg benne. Csupa szín és csupa tűz. A finn rokonsági szimpátiától eltekintve is örülni fog közönségünk a nagy finn író munkájának, mert finomsága, gyöngédsége valósággal megnyugtatóan hat ezekben a sulyos időkben, melyekben naponként és óránként új izgalmak marcangolják idegeinket. A regény az Athenaeum Könyvtár legújabb köteteként jelent meg. Borítékrajzának művészi illusztrációját Basch Árpád készítette. Ára izléses vászonkötésben 1 korona 90 fillér.

APOLLO

MOZGÓSZÍNHÁZ

Ma szombaton és vasárnap

3, 5 és 7 órakor fél, 9-kor rendes helyár

Legújabb riportok a világ-háborúból

Eredeti harctéri felvétel.

Az ördögvár.

Regényes színmű 2 felvonásban.

Kitűnő kíséző műsor.

Színházi hét. Nem tudjuk: a debreceni derék közönséget dicsérjük-e, vagy a szintársulat tagjait? De tény, hogy mindenik rászolgál az elismerésre. Előbbi mert nem hagyja cserben a megpróbáltatások nehéz idejében sem a színészetet, utóbbiak pedig érdemes művészi munkával nyújtanak szórakozást a publikumnak. Ugy, hogy a legkomolyabb formában merült fel az a terv, hogy a hét mindennapján tartsanak előadást a debreceni színházban. A múlt héten Sass

Edének, az ismert nagyváradi írónak, az alkalmi darabok színvonalán felülemelkedő, irodalmilag is értékes drámáját a *Pópa leányát* mutatta be a társulat, melyben Mihály pópa szerepében jelentős sikere volt Kemény Lajosnak, de kijutott az elismerésből a többi szereplőknek is. Az énekes személyzet is nagy sikereket arat s szerencsés gondolat volt a *Lili, Náni* darabok felújítása, melyeknek főszerepeiben *Telek* Ilonát ünnepelte az ő hálás publikuma. A művezetés ismét a *Kassay* Károly kipróbált kezeihez került s ez a darabok rendezésében meg is látszik. Mint előadó művészt pedig el sem tudjuk képzelni a debreceni színház nélkül és viszont. Különösen nagy közönsége volt a héten is az ünnepi előadásoknak. A héten újdonságul a *Ferenc József azt izente* c. alkalmi színművet mutatja be a társulat, a főbb szerepekben a drámai s énekes személyzet kitűnőségeivel.

A Molnár és gyermeke, a jó öreg halottas-napi dráma most sem marad el az aktualis műsorról. Bámulatos az a népszerűség, mely eme régi drámához fűződik s valószínűleg, mint nagyanyánk, a jelenlegi publikum érzékenyebb szívű része is alaposan kiserirja magát a délutáni előadáson.

Molnár és gyermeke.

Reinhold	—	—	—	—	—	—	—	Kemény Lajos
Mária	—	—	—	—	—	—	—	Zöldy Vilma
Evald	—	—	—	—	—	—	—	Darigó Kornél
Brumungné	—	—	—	—	—	—	—	Turayné
Konrád	—	—	—	—	—	—	—	Turay Antal
Biróné	—	—	—	—	—	—	—	H. Serfőzy Etel
Raymond	—	—	—	—	—	—	—	Lugossy
Margaréta	—	—	—	—	—	—	—	Sinkó Gizzi
Jakab	—	—	—	—	—	—	—	Szakács Árpád
Péter	—	—	—	—	—	—	—	Szentgály

Reinhold zsigori, vén kalmár szellem. Csak a pénz rabja, ki leánya életét teljesen elkieseríti. A leány Mária, ki korán elvesztette édes anyját, szerelmes Konrádba, Brumungné fiába, ki viszont szereti a szemérmes, jószívű teremtést. Reinholdnál vagyunk. Zuzmarás, téli este. Konrád megkéri a leány kezét, de Reinhold elkergeti a fiút, a leányt pedig szobájába csukja. Reinhold a temetőbe rejti el a pénzt. Halottak napja van. A temetőben nincs más, csak John, a sirásó és a szerelmeséért epekedő Konrád. Reinhold egy sarkó alá rejti el a pénzt. Véletlenül Konrádek észreveszi Reinhold tervét, meglepik. Reinhold az első pillanatban azt hiszi, kísértetekkel van dolga, megőrül. Most bünhődik a gonoszság, ettől kezdve a Konrádek szomorú ege is kiderül. Ebben sok része van Evald lelkesnek és Reiman korcsmárosnak, kik összehozzák a fiatalokat.

Ferenc József azt izente.

Kovács Gyurka, később huszártiszt	—	—	—	—	—	—	—	Darigó Kornél
Pista	—	—	—	—	—	—	—	Balázs
Micike	—	—	—	—	—	—	—	Telek Ilona
Piroska	—	—	—	—	—	—	—	Halassy Mariska
Margit	—	—	—	—	—	—	—	Füredy Ilonka
Schweidel Vencel	—	—	—	—	—	—	—	Várny László
Szabó Gyurka	—	—	—	—	—	—	—	Kassay Károly
Kain korcsmáros	}	—	—	—	—	—	—	Kemény Lajos
A juhász		—	—	—	—	—	—	—
48-as honvéd	}	—	—	—	—	—	—	Turay Antal
Tüzértiszt		—	—	—	—	—	—	—
A korcsmáros fia	—	—	—	—	—	—	—	Szigethy József
Evelin	—	—	—	—	—	—	—	Zöldy Vilma
Gyalogos tiszt	—	—	—	—	—	—	—	Liptay
Tengerész	—	—	—	—	—	—	—	Kolozsváry Albert
Munkásné	—	—	—	—	—	—	—	Turayné

A juhász és felesége csikorgó hidegben földöntuli zajt hallanak. Feltámadnak a 48-as idők s előáll a honvéd. Az új, de vitézségre nézve olyan mint a régi. Micike kisasszony udvarlója a tényleges főhadnagy s a tartalékos hadnagy is elmennek a háborúba. Utóbbi jó fogást csinál egy orfeumos nőben, akiről kiderül, hogy az oroszok kémje. A háboru győzelemmel végződik s Micike boldogan borul szerelmese karjaiba.

Világháboru térképek

a legújabb és a legjobb kiadásban kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében. Eredeti bolti áron már 12 fill. kezdve.

Tábori borítékok

2 fillérijével kaphatók THAISZ ARTHUR papirkereskedésében Bika-szálloda mellett. - - - - Szintén 2 fillérijével kaphatók a

Térképzaszlócskák

LEGUJABB

Zenés Képes Levelező Lap

darabja 10 fill.

THAISZ ARTHUR papirkereskedésében, Debreczen, Piacz-utca 7. (Bika szálloda mellett.)

Thaisz Arthur könyv és műnyomdája Debreczen Piacz-utca 7.